

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL FIZIKOS INSTITUTE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2009 m. gegužės 28 d. Nr. FA-P-50-13-44
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 5-ojo audito departamento
direktorės Daivos Bakutienės
2008-06-06 pavedimą Nr. P-50-13

Auditą atliko valstybinės auditorės:
Ona Kunigėlienė (grupės vadovė)
Sandra Ragėnaitė
Eivida Šlamė

Auditas pradėtas 2008-06-09
Auditas baigtas 2009-05-28

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	5
1. Valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas	5
1.1. Dėl pavedimų lėšų naudojimo	5
1.2. Dėl prekių ir paslaugoms skirtų valstybės biudžeto asignavimų naudojimo	6
2. Kiti pastebėjimai	7
3. Rekomendacijos	8
Priedai	9

IŽANGA

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 5-ojo audito departamento direktorės Daivos Bakutienės 2008 m. birželio 6 d. pavedimu Nr. P-50-13. Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė Ona Kunigėlienė (grupės vadovė) ir vyresnioji valstybinė auditorė Sandra Ragėnaitė.

Audituojamas subjektas Fizikos institutas yra valstybės mokslo institutas – biudžetinė mokslinių tyrimų įstaiga, įsteigta Lietuvos Respublikos Vyriausybės Lietuvos ūkiui ir tarptautiniam bendradarbiavimui, svarbiems ilgalaikiams tarptautinio lygio moksliniams tyrimams vykdyti. Instituto adresas: Savanorių pr. 231, LT-02300 Vilnius, identifikavimo kodas 111954455. Audituojamu laikotarpiu institutui vadovavo direktorius prof. dr. Vidmantas Remeikis, vyriausiąja buhalterė dirbo Tatjana Baužienė.

Audituojamas laikotarpis – 2008 metai.

Audito tikslas – įvertinti 2008 m. finansinių ataskaitų duomenų tikrumą ir teisingumą, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams bei pareikšti nepriklausomą nuomonę; įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2009 metams poreikio planavimą teisėtumo požiūriu.

Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie finansines ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą, jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškama audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinamos instituto 2008 metų finansinės ataskaitos: Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. sausio 1 d. balansas (forma Nr. 1), Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 2), Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 3), Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2008 m. apyskaita (forma Nr. 4), Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų institucijų pajamų įmokų į biudžetą 2009 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 5), Debetinio ir kreditinio išsiskolinimo 2009 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 6), Kitų įstaigų (ir mokslo tyrimo) etatų ir struktūros plano įvykdymo 2009 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-9).

Audituojamu laikotarpiu institutas vykdė dvi programas: 1.1. „Tarptautinio lygio fundamentinių ir taikomųjų tyrimų vykdymas bei aukščiausios kvalifikacijos specialistų rengimas“, kuriai patvirtinta 4 564,4 tūkst. Lt, gauta ir panaudota 4 564,4 tūkst. Lt; 1.88 „Specialioji mokslo plėtojimo programa“, kuriai patvirtinta 2 806,3 tūkst. Lt, gauta ir panaudota 2 782,4 tūkst. Lt. Iš viso 2008 metais patvirtinta 7 370,7 tūkst. Lt, gauta ir panaudota 7 346,8 tūkst. Lt biudžeto asignavimų. Išlaidų sąmatų vykdymo 2009 m. sausio 1 d. balanso aktyvo (pasyvo) sąskaitų likučių suma – 28 124,3 tūkst. Lt.

Audituojamu laikotarpiu institutas iš Europos Komisijos pagal PHARE programą (6 -oji ir 7-oji bendrosios programos) gavo 608,6 tūkst. Lt.

Audituojamu laikotarpiu institutas iš Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos projektui „Aukščiausios pakopos lazerių ir optinių technologijų specialistų ruošimas“ vykdyti gavo 758,9 tūkst. Lt, o projektui „Nacionalinio lazerių mokslo ir technologijų centro plėtra“ – 5 818,00 tūkst. Lt, iš jų 2 785,4 tūkst. Lt – projekto „Nacionalinio lazerių mokslo ir technologijų centro plėtra“ partnerio – Vilniaus universiteto – lėšos.

Institutas pavaldžių įstaigų neturi.

Finansinis (teisėtumo) auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymu Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais).

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, jog finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų ir valstybės lėšos ir turtas valdomas, naudojamas ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Auditui taikytas kiekybinio reikšmingumo lygis (maksimaliai priimtina klaidų suma) yra 0,5 proc. visų kasinių išlaidų, nurodytų Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2009 m. sausio 1 d.

ataskaitoje (forma Nr. 2) – tai sudaro 37,0 tūkst. Lt, ir 0,5 proc. sąskaitų likučių sumos, nurodytos Išlaidų sąmatų vykdymo 2008 m. gruodžio 31 d. balanse (forma Nr. 1) – tai sudaro 141,00 tūkst. Lt. Be to, vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

Siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, atliktas veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimas, nustatant reikšmingo iškraipymo riziką, buvo nustatytas reikšmingumo lygis ir svarbiausios audito sritys (darbo užmokestis ir socialinio draudimo įmokos, prekių ir paslaugų naudojimas, ilgalaikis turtas, pinigai (pavedimų lėšos), pajamos ir kompensuoti nuompinigiai).

Vertinant vidaus kontrolę buvo susipažinta su vidaus kontrolės aplinka ir procedūromis.

Didelės apimties savarankiškos audito procedūros atliktos darbo užmokesčio ir socialinio draudimo įmokų, prekių ir paslaugų naudojimo, ilgalaikio turto, pinigų (pavedimų lėšų) bei pajamų ir kompensuotų nuompinigių srityse. Kitose srityse atliktos mažos apimties savarankiškos audito procedūros.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumas

1.1. Dėl pavedimų lėšų naudojimo

Institutas dalį (131,2 tūkst. Lt iš 2 582,1 tūkst. Lt) pavedimų lėšų, gautų iš valstybės biudžeto asignavimų valdytojų (Lietuvos valstybinio mokslo ir studijų fondo, Vilniaus universiteto, Kauno technologijos universiteto, Lietuvos žemės ūkio universiteto, Biochemijos instituto ir Chemijos instituto), pagal patvirtintą sąmatą skirtų kitų paslaugų išlaidoms dengti, nepagrįstai panaudojo įstaigos išlaikymo išlaidoms (šildymui, elektrai, vandeniui).

Institutas neužtikrino, kad projektų partneriai (žr. 1 priedą) iš instituto gautas pavedimų lėšas naudotų pagal patvirtintą sąmatą, nes jie 48,8 tūkst. Lt pavedimų lėšų, numatytų kitoms paslaugoms, panaudojo įstaigos išlaikymo išlaidoms (šildymas, elektros energija, vandentiekis ir kanalizacija ir kt.) dengti.

Institutas ir jo partneriai nevykdė Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių¹ 67 p. nuostatų, kad pavedimų lėšos, gautos iš valstybės ir

¹ Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-14 nutarimu Nr. 543 (nutarimo 2008-07-09 Nr. 720 redakcija).

savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų, turi būti naudojamos pagal asignavimų valdytojų patvirtintą biudžeto išlaidų sąmatą, nurodant lėšų paskirstymą pagal išlaidų ekonominę paskirtį. Institutas patirtas išlaidas (180,00 tūkst. Lt) apskaitė nesivadovaudamas Valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija², nes šildymo, elektros energijos, vandentiekio ir kanalizacijos išlaidas apskaitė kaip kitų paslaugų išlaidas ir pavedimų lėšų davėjams pateikė neteisingą informaciją apie kasines ir faktines išlaidas.

Biudžeto lėšos (180,00 tūkst. Lt), gautos iš kitų asignavimų valdytojų pavedimams vykdyti, panaudotos nesivadovaujant teisės aktais ir pažeidžiant finansinę drausmę.

1.2. Dėl prekėms ir paslaugoms skirtų valstybės biudžeto asignavimų naudojimo

Institutas, sudarydamas sutartis su šilumos, vandens ir kitų komunalinių paslaugų teikėjais, prisiėmė įsipareigojimus apmokėti ūkio subjektų – VšĮ Technologijų centras ir UAB „Eksperimentiniai lazeriai“, nuosavybės teise valdančių patalpas (Savanorių pr. 231, Vilnius), mokesčius už šildymą, vandenį bei kitas komunalines paslaugas. Vykdydamas šiuos įsipareigojimus institutas programoms vykdyti skirtus biudžeto asignavimus naudojo minėtų juridinių asmenų patirtoms išlaidoms dengti, nesilaikydamas Biudžeto sandaros įstatymo³ 5 str. 1 d. nuostatų.

Kad būtų padengtos minėtų ūkio subjektų patirtos komunalinių paslaugų išlaidos, institutas su jais sudarė sutartis dėl šių paslaugų teikimo. Tokia veikla instituto Statute⁴ nenumatyta, jis jos nevykdo. Taigi institutas, sudaręs sutartis dėl paslaugų teikimo, prisiėmė įsipareigojimus, kurių faktiškai nevykdo ir negali įvykdyti.

Už einamuosius biudžetinius metus institutas su paslaugų teikėjais metų pabaigoje atsiskaitė, o ūkio subjektai institutui, sumokėjusiam už jų gautas paslaugas, liko skolingi 6,9 tūkst. Lt.

Pastebėjimas

Pastabos dėl neteisėtai priimtų įsipareigojimų apmokėti už ūkio subjektus, nuosavybės teise valdančius patalpas (Savanorių pr. 231, Vilnius), institutui jau buvo pateiktos atlikus 2004 metų valstybinį finansinį auditą.

Panaudos gavėjas ir nuomininkai už gautas šildymo, vandens ir kitas komunalines paslaugas metų pabaigoje institutui nesumokėjo 4,8 tūkst. Lt.

Dėl išvardytų priežasčių galima teigti, kad 11,7 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, skirtų instituto programoms vykdyti, panaudota nesivadovaujant Biudžeto sandaros įstatymo 5 str. 1 dalimi – ne programų vykdymo tikslams.

² Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003-07-03 įsakymu Nr. 1K-184 (su vėlesniais pakeitimais).

³ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 2003-07-30 Nr. IX-1946.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003-05-27 nutarimas Nr. 669 „Dėl valstybės institutų statutų patvirtinimo“.

Institutas nesivadovavo Biudžeto sandaros įstatymo nuostatomis, nes 11,7 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų panaudojo ne programoms vykdyti, o sumokėjo už kitų subjektų gautas paslaugas.

Sudarydamas sutartis su ūkio subjektais institutas prisiėmė išipareigojimus, kurių faktiškai nevykdo ir negali vykdyti.

2. Kiti pastebėjimai

Audito metu dėl nustatytų klaidų ir teiktų rekomendacijų institutas informuotas Valstybės kontrolės 2008-09-23 raštu Nr. S-(50-1.11)-1751 „Dėl valstybės biudžeto asignavimų 2009 metams išlaidų poreikio planavimo“, 2008-11-21 raštu Nr. S-(50-1.11)-2196 „Dėl vidaus kontrolės aplinkos vertinimo“ ir 2008-12-23 raštu Nr. S-(50-1.11)-2425 „Dėl audito metu nustatytų dalykų“.

Dauguma audito metu nustatytų ir šiuose raštuose nurodytų klaidų padaryta dėl to, kad apskaitant pavedimų lėšas, pajamas, išlaidas, finansavimą ir nuompinigius už ilgalaikio materialiojo turto nuomą nesivadovauta Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklėmis⁵, o dalis patikėjimo teise valdomo turto nebuvo įtraukta į instituto apskaitą.

Vykdydamas audito metu raštuose pateiktas rekomendacijas institutas iki metinių ataskaitų sudarymo ištaisė klaidas, galėjusias turėti įtakos finansinių ataskaitų teisingumui ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo juo teisėtumui. Kitos nereikšmingos klaidos, kurios turi būti ištaisytos instituto apskaitoje, institutui nurodytos Valstybės kontrolės 2009-05-19 raštu Nr. Nr. S-(50-1.11)-1111.

Institutas, vykdydamas ankstesnio (2004 metų) valstybinio finansinio (teisėtumo) audito ir šių metų audito pakartotinai pateiktas rekomendacijas, dėl instituto naudojamų žemės sklypų dalies (prie pastatų Vilniuje, Savanorių pr. 231; Neringos m. sav., Preiloje (2 žemės sklypai); Ignalinos r. Vosyliškių k.; Ignalinos r. Kalnežerio vs.) naudojimo sutarčių sudarymo yra kreipęsis ir pateikęs dokumentus dėl žemės sklypo naudojimo sutarčių sudarymo atitinkamai į Vilniaus m., ir Klaipėdos m. žemėtvarkos skyrius ir VĮ Registrų centro Utenos filialą.

Audito metu nustatyta, kad į instituto apskaitą įtraukti nekilnojamieji daiktai: Ignalinos radioekologinio monitoringo stočiai priklausantis pastatas, esantis Ignalinos r., Vosyliškėse (į instituto apskaitą įtrauktas kaip Drūkščių geofizikos stotis, inventorinis Nr. 010001), Ignalinos radioekologinio monitoringo stočiai priklausantys 2 pastatai, esantys Ignalinos r., Kalnežerio vs. (į instituto apskaitą įtraukti kaip namukas 1C2, inventorinis Nr. 0100049, ir namukas 2C1, inventorinis Nr. 010050) neįregistruoti Nekilnojamojo turto registre. Institutas kreipėsi į VĮ

⁵ Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001-03-16 įsakymu Nr. 70 (2005-12-30 įsakymo Nr. 1K-405 redakcija).

Registrų centro Utenos filialą dėl minėtų nekilnojamųjų daiktų ir nuosavybės teisių į juos įregistravimo.

Audito metu nustatėme, kad į instituto apskaitą neįtraukti ir Nekilnojamojo turto registre neįregistruoti pastatai, kuriais naudojasi institutas: instituto Jūros ir atmosferos užteršimo kompleksinei tyrimo stočiai Preiloje priklausantis prie pat jūros esantis pastatas; pirtis ir elingas, esantys Ignalinos radioekologinio monitoringo stoties teritorijoje (Ignalinos r., Kalnežerio vs). Institutas šiuos pastatus iki metinio ataskaitų sudarymo įtraukė į apskaitą ir kreipėsi atitinkamai į VĮ Registrų centro Klaipėdos ir Utenos filialą dėl minėtų nekilnojamųjų daiktų ir nuosavybės teisių į juos įregistravimo.

Institutas iki šios ataskaitos pateikimo įvykdė ataskaitos projekte nurodytas rekomendacijas: numatė papildomas kontrolės priemonės, padėsiančias užtikrinti, kad pavedimų vykdymo išlaidos būtų apskaitomos teisingai ir pagal patvirtintą sąmatą, o pavedimų lėšos – naudojamos pavedimų lėšų sutartyse numatytiems tikslams, paskyrė už šių priemonių įgyvendinimą atsakingus asmenis; numatė papildomas kontrolės priemonės, padėsiančias užtikrinti, kad biudžeto lėšos nebūtų naudojamos ne programų vykdymo tikslams apmokant už kitų subjektų gautas paslaugas, ir paskyrė už šių priemonių įgyvendinimą atsakingus asmenis; paskyrė atsakingus asmenis, įpareigotus stebėti ir kontroliuoti žemės sklypų naudojimo sutarčių sudarymą, nekilnojamųjų daiktų įregistravimą Nekilnojamojo turto registre.

3. Rekomendacijos

Įvertinę įvykdytas rekomendacijas, pateiktas ataskaitos projekte, ir atsižvelgdami į ataskaitoje išdėstytus dalykus rekomenduojame:

– su ūkio subjektais, nuosavybės teise valdančiais patalpas (Savanorių pr. 231, Vilnius), nutraukti sutartis dėl komunalinių paslaugų teikimo.

Rekomendacijų įgyvendinimo planas pateiktas 2 priede.

5-ojo audito departamento direktorė

Daiva Bakutienė

5-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Ona Kunigėlienė

PRIEDAI

Valstybinio audito ataskaitos „Dėl Fizikos institute atlikto finansinio (teisėtumo) audito rezultatų“ 1 priedas

1 lentelė. Fizikos instituto partneriai, pavedimų lėšas panaudoję nesivadovaudami teisės aktais ir pažeisdami finansinę drausmę

Eil. Nr.	Partneris	Sutartis, pagal kurią partneriui skirtos lėšos	Nesivadovaujant teisės aktais panaudota suma, tūkst. Lt
1.	Kauno technologijos universitetas	600K-19-V38/2008-KTU	1,40
2.	Vilniaus universitetas	600K-20-B12/2008-VU	6,60
3.	Chemijos institutas	100K-28-B-19/2008-CHI	16,50
4.	UAB „Ekspla“	100K-28-B-19/2008-EK	2,40
5.	Vilniaus universitetas	100K-28-B-19/2008-VU	2,20
6.	Vilniaus universitetas	100P-04/2008-VU	7,70
7.	VG TU	100P-04/2008-VGTU	5,00
8.	Vilniaus universitetas	600K-22-B31/2008-VU	5,1
9.	Biochemijos institutas	M-07/2008-BI	0,20
10.	Lietuvos energetikos institutas	400M-12/2008-LEI	1,70
11.	Iš viso		48,8

Valstybinio audito ataskaitos
„Dėl Fizikos institute atlikto
finansinio (teisėtumo) audito
rezultatų“ 2 priedas

Rekomendacijų įgyvendinimo planas

Eil. Nr.	Rekomendacija	Tolesni veiksmai ⁶	Rekomendacijos įvykdymo terminas (data) ir kontaktinis asmuo ⁷
1.	Paskirti atsakingus asmenis ir įpareigoti juos stebėti ir kontroliuoti žemės sklypų naudojimo sutarčių sudarymą, nekilnojamųjų daiktų įregistravimą Nekilnojamojo turto registre.	Siekiant užtikrinti žemės sklypų ir nekilnojamųjų daiktų įregistravimą, instituto direktoriaus įsakymu paskirti atsakingi darbuotojai.	Numatomas įgyvendinimo terminas – 2009-12-31. Kontaktinis asmuo direktoriaus pavaduotojas Laurynas Juodis.
2.	Su ūkio subjektais (UAB „Eksperimentiniai lazeriai“, viešoji įstaiga Technologijų centras), nuosavybės teise valdančiais patalpas (Savanorių pr. 231, Vilnius), nutraukti sutartis dėl komunalinių paslaugų teikimo.	Sutartį dėl komunalinių paslaugų tekimo su UAB „Eksperimentiniai lazeriai“ (vanduo ir kanalizacija) numatoma nutraukti. VšĮ Technologijų centras Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-09-03 d. nutarimu Nr. 855 „Dėl viešosios įstaigos „Unifa“ ir viešosios įstaigos Technologijų centro likvidavimo“ likviduojama, mokesčiai už komunalines paslaugas bus automatiškai nutraukti.	Planuojamas įgyvendinimo terminas – 2009-12-01. Kontaktinis asmuo Nijolė Mačiutė. Dėl komunalinių paslaugų nutraukimo VšĮ Technologijų centrą papildomai informuosime, kai bus paskirtas įstaigos likvidatorius. Kontaktinis asmuo Nijolė Mačiutė.

⁶ Numatyta audituojamo subjekto.

⁷ Numatyta audituojamo subjekto.